

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

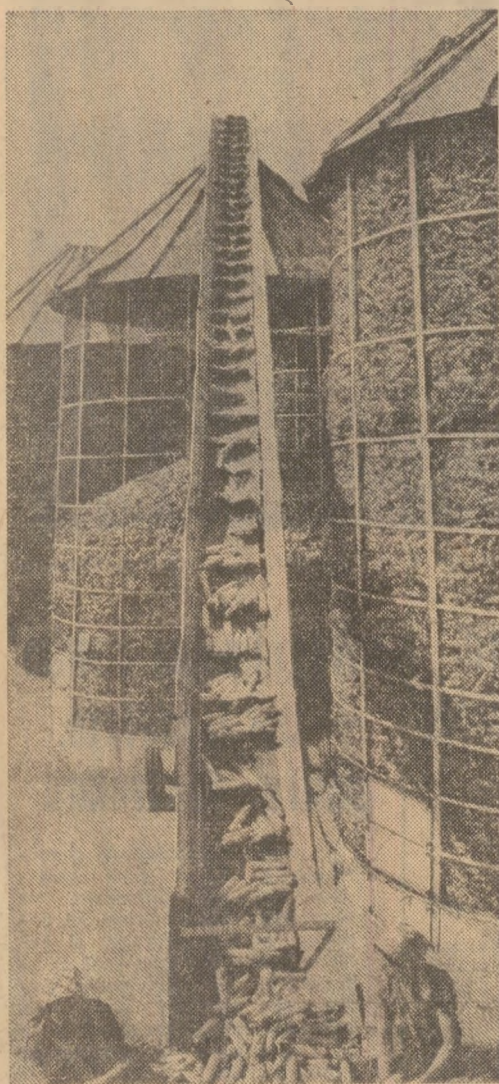
Anul LIII Nr. 12809

Simbătă 29 octombrie 1983

6 PAGINI — 50 BANI

Printr-o temeinică organizare a muncii și utilizarea la întreaga capacitate a mijloacelor de transport

RECOLTA DIN CÎMP — CÎT MAI REPEDE LA ADĂPOST!

- Toate camioanele, tractoarele cu remorci și atelele să fie folosite intens, zi și noapte, pentru transportarea porumbului și silei de zahăr
- Fiecare unitate agricolă, fiecare județ să-și îndeplinească integral sarcinile de livrare a porumbului la fondul de stat și la fondul de furaje

Campania de recoltare din această toamnă este pe sfârșite. Acum se strîng porumbul din cultura a doua, sfecla de zahăr, precum și recolta de orez, legume și fructe de pe ultimele suprafețe. Recolta bună de porumb din acest an a necesitat efectuarea unui volum mai mare de lucrări atât la cules, cât și la transportul produselor din cîmp. Se poate aprecia că, prin participarea largă a oamenilor muncii, a locuitorilor de la sate la lucrările agricole de toamnă și folosirea mai bună a mijloacelor mecanice, cea mai mare parte a producției a fost strînsă la timp și, ceea ce este mai important, au fost evitate pierderile. Dar campania de recoltare nu poate fi considerată încheiată pînă cînd nu vor fi culese, transportate și adăpostite toate roadele acestui an. În ce direcții trebuie îndreptate, în continuare, eforturile oamenilor muncii din agricultură?

Cu sumările de porumb recoltate în ultimele zile, se poate aprecia că această lucrare se apropie de încheiere. A mai rămas de strîns orezul de pe 600 hectare, iar sfecla de zahăr de pe 65 000 hectare. Problema cea mai importantă o constituie însă transportul produselor din cîmp. Săptămîna aceasta întrucît, potrivit datelor furnizate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în seara zilei de 27 octombrie se mai aflau pe cîmp, în grîmuri, aproape 500 000 tone de sfeclă de porumb, iar diferența între cantitatea de sfeclă recoltată și cea transportată era de 800 000 tone. La porumb, cele mai mari cantități de transport din cîmp există în județele: Timiș — 83 000 tone, Cluj — 88 800 tone, Arad — 45 000 tone, Brașov — 30 000 tone, Teleorman — 29 600 tone, Tulcea — 22 000 tone. De asemenea, la sfecla de zahăr, cele mai mari cantități recoltate, dar ne transportate, se află în județele Covasna, Mureș, Sălaj, Mehedinți, Brăila, Satu Mare, Timiș, Constanța și Alotele.

Vremea se menține frumoasă în cea mai mare parte a țării, dar s-ar putea schimba de la o zi la alta, ceea ce impune să se acționeze energic în vederea transportării neîntîrziată din cîmp a tuturor produselor. Aceasta presupune folosirea la capacitățile maxime a camioanelor și tractoarelor cu remorci, a atelelor existente în unitățile agricole și în comune. Întrucît distan-

țele pînă la locurile de depozitare de la bazele de recepție și din unități sînt mici, pot și trebuie să fie efectuate cel puțin patru curse pe zi. Acolo unde înălțimea distanței pînă la bazele de recepție sînt mai mari, sumele cantității de porumb pot fi depozitate în pășunile unităților agricole, în custodia cărora vor rămîne pînă în momentul cînd vor exista mijloace care să le transporte la destinația stabilită.

Concomitent cu intensificarea transportului, conducerea unităților agricole și organizațiile de partid de la sate au datoria să pună pe primul plan al preocupărilor livrarea integrală a cantităților de porumb contractate la fondul de stat. Merită evidențiat faptul că, pînă la această dată, cooperativele agricole din județele Argeș, Vâlcea, Sălaj, Alba, Sibiu, Bistrița-Năsăud și din sectorul agricol Ilfov și-au îndeplinit integral sarcinile de livrare a porumbului la fondul de stat, iar cele din județele Buzău, Dimbovită, Neamț, Hunedoara și altele transportă la bazele de recepție ultimele cantități de porumb contractate cu statul. În alte județe însă, livrările la fondul de stat sînt întîrziate. Bunoara, cooperativele agricole din județele Dolj și Tulcea au livrat numai 33 la sută din cantitățile prevăzute la fondul de stat, Mehedinți — 43 la sută, Botoșani — 38 la sută. Este întîrziată, în multe județe, și livrarea cantităților de porumb destinate fondului de furaje. Tocmai de aceea este nevoie ca, zi de zi, organele și organizațiile de partid, conducerea unităților agricole, consiliile populare și organele de specialitate să se ocupe cu toată răspunderea de livrare în ritm mai sustinut a porumbului și să alăture la fondul de stat și la cel de furaje.

Stadiul actual al transportului produselor din cîmp impune ca organele și organizațiile de partid, consiliile populare și direcțiile agricole județene să ia, în continuare, măsuri energice pentru utilizarea la întreaga capacitate a mijloacelor auto și folosirea în mai mare măsură a atelelor, pentru participarea activă a cooperativei și celorlalți locuitori ai satelor la încărcarea și descărcarea produselor, astfel ca tot ce a rodit cîmpul să fie pus cît mai repede la adăpost, spre a se evita orice pierdere de recoltă.

O sarcină economică majoră în industria constructoare de nave

REDUCEREA CONSUMULUI DE METAL

Ne propunem să aducem în discuție, în articolul de față, câteva probleme referitoare la consumul de materiale și înlocuirea de metal în industria constructoare de nave din țara noastră. Este limpede că, în întreaga lume, proiectanții și constructorii sînt interesați să realizeze nave cu o siguranță deplină în exploatare, dar niciunul nu se neglijează aspectele referitoare la eficiența economică. În mod firesc se pune deci întrebarea: sînt navele românești competitive și din punctul de vedere al nivelului consumurilor materiale? Fără îndoială, în general, răspunsul este afirmativ. După cum se știe, țara noastră are o bogată și îndelungată experiență în construcția de nave. Ar fi însă greșit să se creadă că, beneficiind de o veche tradiție, progresul în acest domeniu vine de la sine. În realitate, în ultima perioadă, în lume s-au făcut pași mari înainte în privința raportului dintre greutatea netă a navelor și greutatea constructivă a transportatorilor. Or, în unele cazuri, în țara noastră nu s-au luat operativ toate măsurile necesare pentru a situa navele construite, sub aspectul greutății nete, la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.

Un exemplu în acest sens ni-l oferă Santerul naval din Galați, unde în prezent se construiesc două tipuri asemănătoare de nave pentru transportul autoamcinoanelor, turismelor, containerelor, așa-numite nave „ro-ro”, după două proiecte diferite. Ambele nave au aproximativ aceeași capacitate de transport. Numai că navele construite după proiectul românesc au o greutate netă de aproximativ 5 300 tone, iar cele realizate după proiectul străin cîntăresc circa 3 400 tone, deci cu 1 900 tone mai puțin. Am primit multe explicații în legătură cu această diferență. Specialiștii de pe santer au ținut să sublinieze că navele românești au totuși o structură diferită și o punte în plus, că se folosesc table de grosimi mai mari și multe altele. Dar problema tocmai aceasta este: de ce se mențin în fabricație nave cu soluții constructivă neadecvate și consumuri încă mari de metal?

— Noi trebuie să respectăm întocmai protecțiile de execuție, care sînt elaborate de Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru construcții navale (ICPN-NAV) și avizate de Registrul Naval Român, ne precizează tovarășul Vasile Lăcătuș, inginer-sef pe pregătirea fabricației pe santer. Nu spune nimeni că pe santer s-a făcut tot ce trebuia pentru reducerea consumului de metal. Totuși, an de an, am luat o serie de măsuri, cum ar fi organizarea debitării centralizată a metalului, folosirea mai rațională a materialului de sudură, extinderea sudurii automate și semiautomate, recuperarea și valorificarea materialelor refozabile etc., astfel că normele de consum au fost în general respectate. În acest an avem

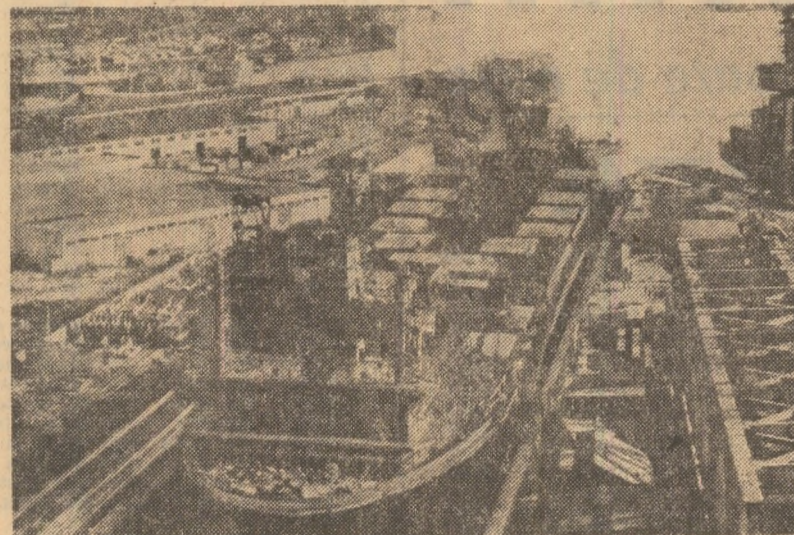
chiar o economie de circa 80 tone de metal. Pe santer, posibilitățile de reducere a consumului de materiale sînt încă limitate. Dacă în proiect se prevede ca o navă să aibă o greutate netă de 5 000 tone, noi avem obligația să o construim întocmai.

— Și ce ar trebui făcut pentru reducerea consumului de metal?

— Multe. Și nu ar trebui, ci trebuie! Potrivit sarcinilor stabilite de conducerea partidului, urmează ca începînd chiar de anul viitor să se realizeze o reducere substanțială a consumului de metal în construcția de nave. La nivelul santerului nostru, consumul de metal urmează să se reducă cu peste 5 000 tone. De aceea, consider necesar ca, în primul rînd, cerințele Registrului Naval Român să se modifice, să țină mai

Anchetă realizată de
ION TEODOR

(Continuare în pag. a II-a)

Privire de pe Dealul florilor

Aici a fost un deal cu flori. Acum e un deal cu blocuri. Și conștient de asta, pentru cei mai ales, Teiu, pentru parfumul lor din iulie, cînd dau în floare. Privim asadar, Dealul de pe culmea cu blocuri prospere. Din puzderia de case — municipiul cu prinde azi, în marginile sale, circa patruzeci de mii de locuitori — este greu să descoperiți casa unde a trăit Ștefan Cicio Pop, una dintre inimile generoase care a bătut fierbinte pentru Marea Unire de acum 65 de ani. Încercăm să aflăm locul portilor, prin care pleca, ori se reintorcea, din drumurile sale prin Transilvania începutul de secol, cu flacăra unității naționale în suflet. Dacă venea de la Cluj, Ștefan Cicio Pop neapărat trebuia să-și facă intrarea în Deal, orășelul său natal, pe aici, prin Dealul florilor. Azi, greu ar mai recunoaște locul. Se înalță în această parte un cartier-oras, cu circa 20 000 de locuitori. Actul lui de naștere? 1970, dată memorabilă, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut, la fața locului, unul din nenumăratele sale dialoguri de lucru cu oamenii muncii, cu edilii așezării. Există și intrarea din-

spre Bistrița-Năsăud. Cum se înfățișa partea aceasta de oraș înaintea lui, pînă în 1985 se va ajunge la 4 miliarde. Drumul viitorului are direcții precise de dezvoltare. Unul dintre acestea trece și prin întreprinderea de fibre artificiale, de pe platforma chimiei. Întreprinderea care se află la ora probelor tehnolo-

DIN ACTUALITATEA SOCIALISTĂ A ȚĂRII
• reportaje • însemnări •

gice. În plină construcție — fabrica de celuloză chimică. Cum se vede, crește necontenit și nomenclatorul de meserii orăcitice în această așezare de ne-Somes. Cu cîteva decenii în urmă, tradițional erau aici lăcătușeria, fierăria, dulgheria, tălătură, pădure ori muncă în salină. Timpul nostru, de mari și durabile deschideri spre viitor, a adăugat meseriile de operator chimist, laborant, matritier, electronist. Hirtia de aici este de ani buni o marcă solicitată numai în țară, ci și peste hotare.

Este poate locul să deschidem o paranteză: produsele Dealului sînt cunoscute în aproape 30 de țări

Si tot foarte cotidiene, intrate definitiv în realitatea noastră, socialistă, sînt

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a primit pe ministrul agriculturii din R. P. Mozambic

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit vineri dimineața pe João Dos Santos Ferreira, ministrul agriculturii al Republicii Populare Mozambic, care efectuează o vizită în țara noastră. La primire a participat Ion Teiu, ministrul agriculturii și industriei alimentare.

Exprimînd mulțumiri pentru întrevăderea acordată, oaspetele a înmînat un mesaj de prietenie și a transmis tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu urări de sănătate și fericire din partea tova-

rășului Samora Moises Machel, președintele Partidului FRELIMO, președintele Republicii Populare Mozambic.

Mulțumind, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rugat să se transmită tovarășului Samora Moises Machel un cordial salut și cele mai bune urări.

În timpul convorbirii au fost evocate cu deosebită satisfacție relațiile de prietenie dintre România și Mozambic, sublinindu-se că evoluția pozitivă a acestor bune raporturi este puternic stimulată de înțelegerea stabilită cu prilejul întîlnirilor la nivel înalt româno-mozambicane.

S-a apreciat că există largi posibilități pentru extinderea în continuare a colaborării dintre cele două țări, în domeniile politice, economice, tehnico-științifice, culturale, precum și conlucrării pe plan internațional. S-au menționat perspectivele bune care există în ce privește dezvoltarea unei largi colaborări și cooperări în domeniul agriculturii și în alte sectoare de interes comun. A fost relevat faptul că această colaborare servește realizării aspirărilor de progres și prosperitate ale popoarelor române și mozambicane.

Întrevăderea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, prietenească.

MESA JUL tovarășului Nicolae Ceaușescu, președinte Republicii Socialiste România, adresat participanților la Simpozionul Internațional Pugwash

Îmi este deosebit de plăcut să adresez participanților la Simpozionul Internațional Pugwash, consacrat dezarmării și păcii în Balcani și în Europa, un salut cordial și cele mai bune urări de succes în desfășurarea lucrărilor acestei importante manifestări internaționale ce reunește oameni de știință și cultură, din numeroase țări ale lumii.

În viața internațională e-a aluna la o înțelegere deosebită, ca urmare a intensificării curselor înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare, a agravării unor conflicte și apariției de noi focare de tensiune în diferite regiuni ale lumii, a adîncirii decalajelor dintre țările bogate și sărace, ceea ce expune necontenit pericolele la adresa păcii, independenței popoarelor, a însăși existenței umane. În aceste condiții, problema fundamentală a zilelor noastre este apărarea păcii și prevenirea războiului, oricarea curselor înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

Avînd în vedere situația internațională deosebit de gravă, este mai necesar ca oricînd ca toate popoarele, toate democrațiile, progresiste din întreaga lume să-și unească eforturile și să conlucreze tot mai strîns, în deplină unitate, pentru a opri cursul periculos al evenimentelor spre încordare și război, spre o catastrofă nucleară, pentru a apăsa dreptul fundamental al națiunilor, al oamenilor, la viață, pace, la existență liberă și demnă.

Simpozionul Pugwash consacrat dezarmării și păcii în Balcani și în Europa constituie o importantă contribuție la unirea și întărirea conlucrării tuturor forțelor care se pronunță și militază pentru securitatea și desindere pe continentul european, pentru o Europă unită, a colaborării și păcii. Este bine cunoscut că în Europa s-a acumulat o uriașă cantitate de arme, deosebit nucleare, care reprezintă un pericol pentru toată omenirea, în dotarea celor două blocuri militare. Pactul Atlanticului de nord și Tratatul de la Varșovia. Amplasarea de noi rachete cu rază medie de acțiune în Europa va duce la intensificarea și mai puternică a înarmărilor, va expori considerabil pericolul unui război nuclear, cu consecințe extrem de grave pentru civilizația umană, pentru viața continentului și a întregii lumi. De aceea, în momentul de față, cea mai importantă problemă pentru Europa este de a se face totul, de a se mobiliza toate forțele, toate categoriile sociale, opinia publică mondială pentru a determina oprirea amplasării noulor rachete cu rază medie de acțiune, pentru retragerea și distrugerea celor existente. Este necesar să se depună toate eforturile pentru ca la negocierile de la Geneva să se ajungă la o înțelegere care să ducă la neamplasaarea rachetelor, să deschidă perspectiva eliberării continentului de arme nucleare. Noi considerăm că propunerea le care s-au făcut în acest sens, și de o parte, și de alta, oferă o bază bună pentru a se ajunge la o asemenea înțelegere.

Amplele mișcări de pace și dezarmare care au loc în Europa și pe alte continente sînt tocmai o expresie a faptului că popoarele, mase tot mai largi de oameni și muncii înțeleg și sînt conștiente de marile pericole pe care le creează noile rachete — și cer cu tot mai multă hotărîre să se facă totul pentru a se ajunge la o înțelegere corespunzătoare privind oprirea amplasării lor pe continent. Un rol tot mai important, în această privință, revine oamenilor de știință și cultură, care înțeleg bine consecințele deosebite de grave ale curselor înarmărilor, ale creării de noi arme de distrugere.

Porînd de la gravitatea situației care s-a creat în Europa, noi considerăm însă că popoarele Europei, opinia publică mondială trebuie să fie și mai active în această direcție, să determine pe conducătorii de state și guverne să dea dovadă de rațiune, de responsabilitate față de soarta propriilor popoare și față de soarta păcii, să acționeze mai hotărît pentru a se ajunge la înțelegeri privind oprirea amplasării noulor rachete și, în general, încetarea curselor periculoase a înarmărilor. Trebuie arătat clar că noile rachete, armele în general, nu pot asigura în nici un fel pacea și securitatea popoarelor, ci, dimpotrivă, ele sporesc insecuritatea, primejdia la adresa păcii și vieții popoarelor. Acel conducător de state și oameni politici care acceptă ca pe teritoriul țărilor lor să fie amplasate rachete cu rază medie de acțiune își asumă o adevărată răspundere nu numai față de pacea și de viața popoarelor lor, dar și față de pacea și viața tuturor popoarelor lumii. Prin amplasarea noulor rachete se încălce Tratatul de ne-proliferație a armelor nucleare, se creează un precedent deosebit de periculos, care deschide, de fapt, calea trecerii la proliferarea armelor nucleare.

România socialistă, în cadrul politicii sale generale de pace și colaborare, a acționat și acționează neabătut pentru întărirea încrederii și desinderei internaționale, pentru oprirea agravării situației mondiale, pentru dezarmare și neamplasaarea de noi rachete nucleare în Europa. Împreună cu întregul popor, oamenii de știință și cultură români participă activ la inițiativele și acțiunile României pentru pace și dezarmare, la marile manifestări ale maselor populare, care dau expresie voinței întregii noastre națiuni de a se aduna contribuția activă la eforturile popoarelor lumii pentru pace și dezarmare, pentru prevenirea unui război nuclear năimitor.

Noi considerăm că, în actualele împrejurări internaționale, toate forțele iubitoare de pace, indiferent de concepțiile lor politice și filozofice, trebuie să-și unească voințele și să acționeze cu cea mai mare hotărîre împotriva înarmărilor, pentru o politică nouă, de desindere, colaborare și pace. Este necesar ca acum, înaintea de a fi prea tîrziu, înainte de a începe să cadă bombele năimitoare, să se facă totul pentru oprirea amplasării rachetelor, pentru retragerea și distrugerea celor existente, pentru realizarea unui echilibru militar la nivelul cel mai scăzut al armamentelor. Europa — care a dat și dă astăzi de mult, civilizației umane — trebuie să devină o Europă unită, a păcii și colaborării, fără arme nucleare!

Desi situația internațională este deosebit de gravă și complexă, avem convingerea că popoarele, dispun de capacitățile necesare și pot, acționînd unite, să asigure triumful luptei pentru pace, pentru dezarmare, pentru înlăturarea pericolului unui război nuclear. Sîntem încredințați că, în acest cadru, acțiunea unită a oamenilor de știință și cultură va putea aduce o contribuție deosebit de importantă.

Cu această convingere, urez succes lucrărilor Simpozionului Internațional Pugwash și îmi exprim dorința ca el să se înscrie ca o importantă contribuție a oamenilor de știință și cultură la eforturile popoarelor pentru desindere, pentru dezarmare, pentru pace și înțelegere în întreaga lume.

NICOLAE CEAUȘESCU

Înaltă și unanimă apreciere a strălucitelor rezultate ale vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Malta, Egipt, Sudan și Cipru

TELEGRAMS ADRESATE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

PAGINA A III-A

65 de ani de la făurirea statului național unitar român

UNIREA — NĂZUINȚA FIERBINTE A ÎNAINȚAȘILOR

Unirea — dorul cel mare al generațiilor succedate de-a lungul secolelor de frîntărită și dramatică istorie românească — a fost hotărîtă și înfăptuită prin voința întregului nostru popor — muncitorii, țărani, intelectuali — în neuitata zi de 1 Decembrie 1918, pe Cîmpul lui Horea, la Alba Iulia, „O nație de frați, de cetățeni liberi, aceasta este, români, sfinți și marea faptă!” — exprimate strălucit Nicolae Bălcescu gîndul de unire a celor trei țări române în anul revoluției de la 1848.

„Sfinți și marea faptă” istorică de acum 65 de ani — ne spun toate mărturiile din cronică de aur la țară — nu a fost rodul unor împrejurări întâmplătoare, nu a fost un dar primit din afară, la masa tratativelor bazate pe conjuncturi politice, ci rezultatul luptelor pentru existența ființei noastre naționale purtate timp de sute și sute de ani de cele mai înaintate forțe ale societății, de clasele muncitoare, țărănești, intelectuale, de toți locuitorii care trăiau, vorbeau și simțeau româneste, în vatra străveche românească. De aceea, mîndri de contribuția majoră a clasei muncitoare la realizarea actului Unirii, militanții socialiști exprimăm, în acele clipe de profundă semnificație politică, ideea că „România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mâine!”. Era, în această idee generoasă, vizionară, adîncă iubire de țară, pe care, cu eroism, a slujit-o

apoi partidul comunist, moștenitorul celor mai nobile năzuințe ale poporului nostru, împlinind și depășind cu mult vîșul în repet de libertate și dreptate al înaintașilor, construind o țară socialistă în care unitatea și frăția tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, au fost așezate ca temelie de grani a realizării epocii de aur — comunismul — pe pămîntul românesc.

Istorie glorioasă, plină de învățăminte, pe care o cîștigăm unindu-ne și mai strîns în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președinte Republicii, consacruind-ne întreaga energie și forță de creație propoziții patriei pe noi culmi de civilizație și progres, fortificîndu-i, prin munca noastră avîntată, dăruită, libertate și independență. E cel mai înalt omagiu al generației noastre dedicat generației Unirii.

Pagina specială ce se publică în interiorul ziarului este consacrată acestor mărturii, păstrate cu respect nesfîrșit în Muzeul de istorie al Aradului, Al Aradului care, în acea toamnă pregătitoare a Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia, s-a dovedit a fi un adevărat centru nervos, declanșator al tuturor acțiunilor menite să catalizeze energiile, simțămîntele, gîndurile și fapta românească pentru a transforma în realitate năzuința fierbinte a întregului nostru popor.

PAGINA A IV-A

65 DE ANI DE LA FĂURIREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN

UNIREA — NĂZUINȚA FIERBINTE A ÎNAINȚAȘILOR

Evocare din locurile unde s-a împlinit, într-un singur cuget și într-o singură simțire, idealul dintotdeauna al neamului românesc

„Unirea a fost încununarea victorioasă a luptei seculare dusă de cele mai înaintate forțe ale poporului român din Moldova, Muntenia și Transilvania, de cărturarii și marii gânditori ai neamului, a activității desfășurate de elementele revoluționare, de militanții socialiști, a aspirațiilor și voinței întregului popor român.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Actul Unirii clădit temeinic, conștient, pe firul istoriei

S trăbătem, sală cu sală. Muzeul de Istorie din Arad. Nu e zi de vizită pentru public, și muzeograful pună punct unei secțiuni, le completează cu noi măști documentare scrise sau cu documente arheologice scoase la lumină în urma cercetărilor asidue prin arhive sau rezultate din procesele căpături.

Un muzeu este, în fond, conștiință vie, materială și spirituală a istoriei noastre, a întregii țări — spune tovarășul Dora Bogdan, directorul acestei prestigioase instituții de cultură a Aradului. Pășindul pragul, cel ce vizitează muzeul străbate lungul drum de luptă al poporului nostru, din zorii existenței umane pe valea de la Dunăre, Carpați și Mare. Toate măștile de aici îl întâmpină, probându-i deplină capacitate organică legătură de conștiință a contemporanilor cu strămoșii.

Venim din tumultul muncii de pe ogoare, unde, acum, în această toamnă, plină de roade muncitorii pământului aruncă sub brazdă sămânța viitoarelor recolte. În preajma Pecișii, la Zăbrani sau la Sîntana, ne vâșcă cîmpul ardeleană urmărirea mureșului scriitorilor și, cu ochii răniți, ne-a fost ușor să ne imaginăm marile pătrate verzi ale grînelor care va răsar în prag de iarnă. Dar Pecișea sau Zăbrani sau Sîntana nu au născut în primul rând a muzeului, sala de istorie veche, cu măștile paleolitice și neolitice și apoi cu cele ale lumii tracilor, culminând cu dovezile atite de bogate privind marea lăsa a statului dac centralizat și independent condus de Burebista. Dovezile acestea ne-au vorbit cu grai clar, strămoșesc despre viața, munca și lupta înaintașilor de acum peste două milenii. Ele au așteptat săpăra arheologică în depozitele de la Vărdia de Mureș, de la Cladova, de la Șantul Mare, unde a fost localizată cetatea dacică a Zărdavei, amintită de celebrul geograf al antichității — Pliniu. Urcăm din fîntina istoriei pe trepte trănice de viață daco-romană și românească veche reprezentată bogat și în acest colț de țară. Istoria istoriei este aceeași cu pulsat istoriei întregului teritoriu românesc. Vin să ne spună, în acest sens, povestea lor vascle de epocă romană descoperite la Bulci, turburile apeductelor, meșteșugurile mozaicilor sau vasele cu decor de la Feinca — măștile ale subteranilor, elegantul gust artistic românesc gîfuit în sinteza daco-romană și cristalizat în secolul al VII-lea, sau cele de la Arad — Tudor Vladimirescu, dovadă dezvoltarea unitară a poporului nostru între secolele IV și XI. La Arad — Tudor Vladimirescu, lingă vestigiile arheologice ale acestei puternice așezări vechi românești evocatoare a luptei pentru apărarea moștenirii străbune condusă de către voievodul Glad împotriva năvălitorilor — se înalță zidurile împunătoare ale

modernului combinat chimic, cetate industrială a timpului nostru socialist. Rădăcinile acestei cetăți sînt înfipte în colțul ferit în fața istoriei de demult petrecute, grîndu-ne despre începuturi, despre efortul eroic al moșilor și strămoșilor noștri de a-și apăra pămîntul, obiceiurile, graiul, ființa de români uniți între ei, uniți cu întreaga lume românească de pe plaurile Moldovei, Munteniei, Dobrogei, Olteniei, în ciuda granițelor impuse apoi vremelnic de imperiile răsăritice și de jur. Cînd au venit cu gînd păgînic cei de alt neam — și documentele vorbesc în grai așezat și blind despre astfel de evenimente — românii l-au acceptat între ei, amestecându-și sudorile muncii împreună pentru a crea bunurile acestui pîcior de țară românească. Liniste și pace însă nu a fost nicînd cu asupritorii nobilari. Răscosele în care au pus mina pe furci și românii și cei de alt neam deopotrivă asupra apărării sînt amintite în documentele expuse sau sînt presupuse urmărind filele tratatelor de torțură înfăptite pentru instruirea călărilor. De asemenea, sînt clevetele din scrisorile lor — epistolele asupritorilor ca nu cumva cei pe care-i împingă să primească sprijinul fratilor lor din Moldova și Muntenia și astfel pierbolul răscoseilor să-i mistuie pe ei toți, cu totul. Intuim cu precizie, din aceste scrisori, amploarea și profunzimea sensurilor sociale și politice ale mișcărilor revoluționare jănăgești.

Sînt trîsnite și expuse cu griji și pricepere științifică măștile despre legăturile statornice între cele trei țări române — economice, culturale, de apărare — și cu citire vizitatorilor prin desigur secolelor de întințire feudală spre anii vechiului al XVI-lea pînă la începutul celui de-al XX-lea, ideea unității, a unirii, e flacăra înaltă, conștientă, luminind puternic prin epopeea lui Mihai Viteazul, prin răscoala lui Horea — semnificativ numit de un contemporan european „Rex Daciae”, prin revoluția intruchipată de eroismul moșilor lui Avram Iancu. Flacăra înaltă este, de asemenea, cuprinsul echilibrat, răscolitor, încercat de argument istoric și sufletesc al Memorandumului, susținut cu tărie și spirit de sacrificiu și de întreaga suflare românească a Aradului împotriva dualismului austro-ungar. Urmărind întregul ar al acestor evenimente oricine înțelege limpede și temeinic că actul esențial al Unirii din decembrie 1918, act de stringență de natură istorică, de hotărîre și voință al milioaneilor de țărani, muncitori și cărturari a fost clădit trănec și firesc, în gurea neîntreruptă a istoriei, prin întreaga jertfă, simțire și acțiune conștientă a generațiilor și generațiilor de români continuu și intens animate de idealul, neclințit al unității naționale.

„România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine”

(Declarația Partidului socialist din România, 13 februarie 1919)

F lecare document din marea sală a muzeului din Arad, consacrată Unirii de la 1 Decembrie 1918, își are povestea lui turbulenta și adine semnificativă legată de destine umane, de speranțe și năzuințe împlinite prin lupta maselor populare pentru făurirea statului național unitar român.

În fața secțiunii reprezentînd dezvoltarea industrială a Aradului, la sfîrșit de secol XIX și început de secol XX, urmărind imagini înfățișînd scene de muncă din uzinele de atunci, ne revine în memorie convorbirea purtată cu o zi în urmă, la întreprinderea de vagoane, cu lăcătușul Pavel Buzescu. Bunicul al tatălui lui ar lucra în aceeași întreprindere.

Bunicul lui povestea despre uzină, despre tovarășii lui de muncă, își amintea de toate — de hăilele care dăpăseră, de munca istovitoare cu unelte și mașini rudimentare, în condițiile exploatareii capitaliste. Este o poveste dintr-o altă lume, deloc romantică, cu greve ale muncitorilor pentru o viață mai bună, împotriva războiului imperialist dus de Austro-Ungaria. Mai ales în anul 1918 aceste greve zguduiau tot imperiul, ele izbucneau în toate centrele industriale — și la Viena și la Budapeșta și la Praga, peste tot. Luminile revoluției socialiste din Rusia înaltau întreaga muncitorime a lumii. Detașamentul muncitoresc al întreprinderii noastre se mîndrește, deci, cu vechi tradiții revoluționare, a fost prezent în bătălia pentru spulberarea imperiului austro-ungar, și-a adus contribuția lui de luptă pentru înfăptuirea Unirii celei Mari.

V-a povestit despre acele momente mai în amănunt?

Desigur. În zilele lui octombrie 1918, de exemplu, militanții socialiști au mobilizat muncitorimea Aradului la puternice greve, economice și politice. În secolul Unirii. Ca să vă dau seama că de eficace au fost aceste acțiuni am să vă spun numai că datorită grevei muncitorimii ardene izbucnă a doua zi după consultarea Consiliului Național Român Central, din care făceau parte 6 membri ai partidului socialist și 6 membri ai partidului național, garnizoana militară austro-ungară s-a destrămat, soldații fraternizînd cu muncitorii. Dacă nu mă înșel, totul s-a petrecut în ziua de 31 octombrie. În zilele acelea muncitorii, țărani, intelectuali înconjurau casa lui Cîcio Pop,

Delegația Ineului la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. În picioare, în ultimul rînd, al doilea din stînga — Nicolae Valea, stegurul delegației

lui popor muncitor. Realizînd Unirea, ea se gîndea la făurirea României socialiste a viitorului.

Mărturie vie care s-ar putea adăuga celor pe care le păstrează memoria Muzeului de Istorie din Arad. Cînd mai departe documentele despre grevele aceluia an, ni se confirmă faptul povestit de Pavel Buzescu: da, la 31 octombrie 1918 a avut loc greva generală a muncitorimii ardene. Iată, numeroase fotografii de epocă, expuse în muzeu, înfățișează masivele demonstrații desfășurate pe bulevardul din centrul Aradului și în piața Libertății. Le primim și parcă vedem cum se înalță placarde sustinute de minile puternice ale forțurilor, lăcătușilor, cazangîrilor — „Jos

războiul!” „Pînă, pace!” „Dreptate pentru popor!” — glăsuiesc lîterele lor de foc. Stăruim cu privire asupra fotografiilor. Unii dintre demonstrații poartă în buzunar zăre. Poate este chiar „Adevărul”, care în aceea dimineață a publicat, în ediție specială, manifestul cu titlul: „Revoluția în invins!” S-a constituit Consiliul Național Român Central în ziua de 1 Decembrie 1918. S-a constituit Consiliul Național Român Central ca unicul for care reprezintă voința poporului român și se bazează pe libera hotărîre asigurată de eurentul vremii și de voința popoarelor libere.”

„Cînd am înfăptuit Unirea ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, ci a tuturor neamurilor”

O fotografie din muzeu a fixat, pentru memoria istoriei, jurămîntul gîrzilor naționale românești la Arad. Numeroase extrase din zărele vremii anunță constituirea gîrzilor naționale pe comune și orașe. Fiecare sat, fiecare oraș a ales, prin voi direct, în gărzi, oamenii cei mai cinstiți, mai disciplinați, mai curajoși. Aceștia li se încredințau tricolorul să-l apere, să vegheze ca toate măsurile luate de consiliile naționale pentru alegerea delegațiilor la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia să se aplice întocmai, după cele mai largi norme democratice. „Păziți frăția și pacea cu toate neamurile din Ardeal!” — zărește Apelul Senatului român din Transilvania. Și prima grijă a acestor oameni, care de bună voie și cu simțire românească fierbinte au luat arma în mînă, a fost să nu suferă atingere frăția și pacea între cei ce muncesc. Documentele dau seama despre demnă ținută, de cetățeni model, a tuturor românilor. Iar dacă undeva un gînd strîmb s-a ivit pentru o clipă, el a fost reprimat imediat de marea masă a țărănilor și muncitorilor. Semnificativ este faptul că — ne spun documentele expuse — comanda supremă a gîrzilor, stabilită în Arad, și-a dat conștiința mîntul ca din gările naționale românești

mixte formate din români, maghiari sau germani fie la Grăniceri, Ineu sau Orlaca, în județul Arad, fie la Mădăras sau Bradu, în județul Sibiu, fie la Ila, în Hunedoara, și în multe alte părți ale Transilvaniei.

În fotografia reprezentînd momentul jurămîntului gîrzilor naționale către națiunea română îl aflăm și pe Ioan Dubescu, pe atunci înalt ofițier de-abia întors de pe frontul Tricolorului.

— Dacă vreți să-l cunoașteți! Îl știu adresa, îl puteți vizita — ne-a spus muzeograful Dan Demşa care ne însoțea.

În mîntu cu imaginea lui Ioan Dubescu de acum 65 de ani ne-am hotărît, a doua zi după vizita la muzeu, să-i batem la ușă.

— Se prăbusea frontul și în Tirol — ascultăm relatarea emoționantă. M-am prezentat la Arad și m-am pus la dispoziția Consiliului nostru național, care mi-a încredințat misiunea să organizez gărzi naționale în satul meu de bastină, la Odvoș. Oamenii mă cunoșteau, crescuseră între ei. E greu de descris cît eram de înfulețit cu toții de ideea Unirii cu țara, cît eram noi de hotărîți cu toții să întrecem vremea grea, cît eram de bucurosi să ridicăm fruntea în fața românilor în țara lor unită, după veacuri de suia străină.

Vă povestesc acum un fapt care pentru o clipă a părut să umbrească momentul de mare responsabilitate cetățenească pe care-l trăiam. În adunarea de constituire a gărzii comunei cineva a

ridicat glas că are nevoie de lemn să-și repare casa — vedeți ce s-a găsit el să ceară atunci! — și, cum știa că unii Konopy mai avut il priosea în curte lemnului, mușul să se dea lui, pe degeaba. Gînd rău, iscat din veninul îndurării neamurilor alitea vreme întreținut de groful stăpin al satului. După momentul de ululă, tot satul s-a ridicat împotriva aceluia și i-a lăsat în seama. Apoi, într-un glas s-a hotărît nu să-i dea lemnul altuia, ci să intre în gardă — era și proaspăt întors de pe front — și să facă bine să la în grăja sa pe toți Konopy și pe toți Konopy ca să doarmă această fără griji, altele își va pierde de tot cinstea.

— Hotărîrea era, totuși, neașteptată... — Credeți? Păi, știți dumneavoastră ce însemnă să-ți pierzi cinstea în fața satului românesc? Cum scoțiti dumneavoastră ca ne-am ținut noi atîta amar de vreme dirli în fața stăpînirii străine dacă nu ar fi fost puternice legile noastre românești, strămoșești, legi necrisce, dar respectate de toți cu sfîntenie? Sore onoare au, totuși Mureseni și toți Konopy au dormit liniștiți, fără griji, tot timpul acela. E un mureșean un amănunt dar el spune foarte mult despre forța opiniei publice — cum o numim acum — care nu îngăduia și nu ierta nici cea mai mică strîmbătate.

— Cum s-au desfășurat apoi lucrurile? — Apoi, într-o zi, au căzut peste noi mercenarii inarmați ai grofului. Ne-au copleșit prin număr și mă căutau să mă pună la zid. Frăția aceea între neamuri deosebite, dar muncitoare, pe care o păzeam ca pe ochii din cap, m-a ajutat să scap din calea glontelor. Ce vreau să spun? Cînd noi am hotărît Unirea, în 1918, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, după care jindușem de veacuri, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta s-a aplicat nedreptîțit, la Alba Iulia, ne-am gîndit nu numai la libertatea noastră, a românilor, ci și la libertatea și dreptatea celor care sînt de alt neam. Vedeți dumneavoastră, țărani! așteptau cu nărabdă reforma agrară și discutau între ei, români și maghiari, cum o să fie. Iar cînd, în sfîrșit, s-a aplicat reforma în anul 1920, și aceasta

